

Mwongozo wa Lugha Jumuishi kwa ajili ya Familia

Maneno yanayotumiwa na familia kuzungumza juu ya mwanafamilia wao wenye ulemavu wa akili pia itakuwa lugha ambayo wengine katika jamii wataiga na kutumia. Majirani, walimu na wengine katika jamii watafuata mwelekeo wa familia na watumia lugha sawa na ya familia kueleza kuhusu watu wenye ulemavu wa akili. Hiyo inaweka wajibu katika familia, ambazo lazima ziwe thabiti katika jinsi zinavyowarejelea au kuwatambua wanafamilia wao, zikitumia lugha inayoakisi haki zao na mtazamo jumuishi, vinginevyo familia zinaweza kuendeleza imani potovu na kutojumuishwa bila kujua.

Lugha jumuishi ambayo familia zinalenga kutumia haitumiki tu katika vuguvugu la familia - mashirika ya watu wenye ulemavu (OPDs) katika vikundi vya

ulemavu wa aina zote yamekuwa yakifanya kazi kubadilisha lugha inayotumika kueleza ulemavu na watu wenye ulemavu. Jukumu la kupinga dhana potovu linashirikiwa na vuguvugu la watu wenye ulemavu wa aina zote, ambalo limeungana pamoja katika kuanza kutumia lugha wezeshi na jumuishi.

Kwa familia ambazo zimejiunga na vuguvugu la walemavu hivi karibuni, viongozi wa vikundi vya familia wanaweza kuhitaji kuonyesha mfano wa lugha jumuishi na kusaidia familia kuanza kutumia lugha hiyo. Baadhi ya masomo muhimu ya lugha jumuishi ambayo mashirika au vikundi vya familia vinapaswa kushiriki na wanafamilia binafsi ni pamoja na:

🚫 Usitumie...

Lugha kuhusu ugonjwa na mateso

“Binti yangu ana ugonjwa wa tawahudi”

“Kaka yangu anaugua ugonjwa wa Down Syndrome”

Watu wenye ulemavu wa akili si wagonjwa kwa ajili ya ulemavu wao, wala hawateseki kutokana na ulemavu.

Lugha inayotaja ulemavu wa mtu badala ya kutaja jina au utambulisho wake.

“Mwanangu mwenye Down Syndrome anapenda kucheza kandanda.”

“Mtoto wangu mwenye tawahudi ana miaka 9.”

✅ Badala yake sema...

Watu wenye ulemavu wa akili sio “wagonjwa” na ulemavu wao, wala hawana ulemavu

“Binti yangu ana tawahudi” - kulingana na kama lugha inayotanguliza utu kwanza au ulemavu kwanza ni kawaida katika nchi yako.

“Kaka yangu ana Down Syndrome.”

Tumia jina la mtu, au lugha ile ile ambayo ungetumia kwa wanafamilia wengine au wenzao.

“Mwanangu Alejandro anapenda kucheza kandanda.”

“Mtoto wangu Mahra ana miaka 9.”

⊘ Usitumie...

Lugha inayoashiria kwamba watu wenye ulemavu wa akili ni watu “maalum.”

“Mtoto wangu ana mahitaji maalum”

“Mtoto wangu huenda katika shule maalum”

Kila mtu ana mahitaji - si jambo “maalum” kuhitaji msaada wakati mwingine. Lugha “maalum” pia inaendeleza wazo kwamba watu wenye ulemavu wa akili ni tofauti na wanahitaji kuwa katika nafasi “maalum” (kama vile “shule maalum”) badala ya kujumuishwa - shule maalum zinapaswa kuitwa “shule zilizotengwa.”

Lugha inayoashiria kwamba “umri wa kiakili” wa mtu ni mdogo kuliko umri wake wa kimwili.

“Mwanangu ana miaka 12, lakini kiakili ana miaka 5.”

Watu wenye ulemavu wa akili hawana umri tofauti wa kiakili - ikiwa mtu ana umri wa miaka 12, ana umri wa miaka 12 - haijalishi wanavutiwa na nini, wamefikia hatua gani katika ukuaji wao, au kiwango chao cha kusoma ni kipi.

Kutofautisha kati ya ulemavu wa akili ulio mdogo, wastani na mkubwa.

“Mtoto wangu haendi shule kwa sababu ulemavu wake ni mkubwa.”

Lugha hii inaendeleza wazo kwamba si kila mtu mwenye ulemavu wa akili ana haki sawa, na mara nyingi hutumiwa kuhalalisha hatua ya kutowajumuisha watu wenye mahitaji makubwa ya usaidizi au kujumuisha tu watu wanaohitaji usaidizi mdogo.

✓ Badala yake sema...

Ikiwa ni muhimu kusema kwamba mtu wa familia yako ana ulemavu, epuka kutumia neno “maalum” na ueleze tu ulemavu husika.

“Mtoto wangu ana ulemavu wa akili”

“Daktari fulani alipendekeza kwamba binti yangu aende katika shule iliyotengwa, lakini tunamsajili katika shule yetu jumuishi ya kieneo.”

Unapowaambia watu wengine umri wa mwanafamilia wako mwenye ulemavu wa akili, chaguo pekee ni kutaja umri wake wa kimwili.

“Mwanagu ana miaka 12.”

Sema mahitaji ya mwanafamilia wako kwa kueleza aina ya usaidizi anayohitaji, usitumie lugha inayoeleza “uwezo wake.”

“Mtoto wangu ana mahitaji makubwa ya usaidizi kwa hivyo atahitaji usaidizi wa X, Y, na Z kutoka kwa walimu ili kujumuishwa kikamilifu shuleni.”

🚫 Usitumie...

Matokeo ya vipimo vya uwezo wa kiakili (IQ test)

“Jirani yangu ana IQ ya 70”

Vipimo vya IQ vimepitwa na wakati, haviwezi kutegemewa, na vinabagua watu wenye ulemavu wa akili. Viwango vya IQ havipaswi kutumiwa kueleza ulemavu wa mtu.

Kuzungumza kuhusu changamoto kwa njia inayoashiria kwamba mtu mwenye ulemavu ndiye chanzo cha tatizo au ndiye sababu kwa nini hawezi kufanya jambo fulani.

“Mwanafunzi aliye kwenye kiti cha magurudumu hawezi kwenda shuleni.”

Ikiwa kuna kizuizi kinachozuia ujumuishaji, taja kizuizi, usimlaumu mtu mwenye ulemavu.

Dhana potovu zinazotokana na imani potovu kuhusu kile ambacho mwanafamilia wako mwenye ulemavu wa akili hawezi kufanya.

“Mpwa wangu hawezi kujifunza kwa sababu ana ulemavu wa akili”

“Mjukuu wangu hawezi kufanya maamuzi”

Mawazo kwamba watu wenye ulemavu wa akili hawana uwezo wa kujifunza, hawana uhuru, hawana uwezo wa kufanya maamuzi, na mengineyo, yanatokana na dhana potovu. Watu wenye ulemavu wa akili wanaweza kufanya mambo hayo yote.

✓ Badala yake sema...

Ikiwa unahisi hakuna haja ya kuzungumza kuhusu kiwango cha IQ cha mtu asiye na ulemavu, basi hilo pia halifai kwa mtu mwenye ulemavu wa akili. Ikiwa lengo ni kueleza kiwango au aina ya usaidizi ambayo mtu anaweza kuhitaji, eleza tu usaidizi unaohitajika.

Kuzungumza kuhusu masuala ya ufikiaji kwa kuzingatia vizuizi vilivyopo, si mtu mwenye ulemavu.

“Shule haina lango linaloweza kupitika, ambayo inamaanisha mwanafunzi anayetumia kiti cha magurudumu anazuiwa kuingia darasani”

Kizuizi kikishatajwa, tunaweza kubaini usaidizi unaohitajika ili kuondoa kizuizi kinachozuia ushiriki wenye ufanisi.

Ikiwa lengo ni kueleza changamoto fulani ambayo mtu anayo, zungumzia jambo hilo kwa msingi wa usaidizi unaohitajika au unaotolewa.

“Kupata usaidizi kwa njia hizi kunamsaidia mpwa wangu kujifunza kwa usawa na wengine”

“Tunatumia zana za kumsaidia mtu kufanya maamuzi na mjukuu wangu ili kumsaidia kufanya maamuzi kwa uhuru”

Kupitia familia kuwa kielelezo katika kutumia lugha jumuishi, jamii zitakuwa jumuishi zaidi katika jinsi zinavyozungumza na watu wenye ulemavu wa akili na kuhusu watu wenye ulemavu wa akili.

Zamu yako: Mwongozo wa Lugha Jumuishi kwa ajili ya Familia

Ni ipi mifano mingine ya lugha-jumuishi?

